

fo. XXII.
Summe Raymundi De iure rerum.

pmo possis hereditatē adire. tunc da filio meo. *M. ex p. cubinatu tñ*
Testator etiā pōt suo heredi dare tutorē ad tpus iuris vel vltra et
q idē faciat rōnem de sibi commissis. vel q nō faciat. ⁊ precipue q
inuentarium faciat. Est autem inuentarium littera continens om-
nia que ipse testator relinquit.

Inuentariū qd.

Queres non poterūt legari. Capitulum. XLVIII.

I Ste autē res testari ⁊ legari non poterunt. De quibus non
est commercium: vt sunt res sacre: ⁊ que in re ⁊ natura non
sunt. Similiter ius precarium. ⁊ res que prohibita est aliena-
ri sub pena. Similiter res indiuisē ⁊ ius ad rem.

Quid sit legatum.

Capitulum. XLIX.

I Legatum est donatio quedā a defuncto relicta ab herede pre-
standa. Quedā dico ad differentiā donatiōis inter viuos et
donationē causa mortis a defuncto relicta. Quia viuo testa-
tore nō tenet legatum. ab herede pstandā. *Mā* addita hereditate sta-
tim legatari⁹: qui ē cui in testamento aliquid legatur: dō petere le-
gatum ab herede ⁊ nō p se occupare. alias caderet ab actione legati
Si vō legatarius petit legatum. ⁊ heres non pstat. vñ si moreretur
legatarius ante q heres adiret hereditatē. tunc legatum transmi-
titur ad heredē legatarij. Si at legatarius p̄moriatur viuo testatore
tē desinit legatum nisi legatari⁹ hēat sibi p̄iunctum vñ s̄stitutum.

Legatum qd

Quantum testari possit. Capitulum. L.

I Ex p̄cipit liberis legitimis ⁊ naturalibus certā q̄titatez
rerum testari: quasi de iure naturali eis debeatur. *Hoc mō.*

Si q̄tuor sunt aut pauciores tertiā ptem om̄ hereditatum
Si vō quinq; sunt aut plures: tunc habebunt mediam ptem totius
paterne hereditatis. Reliqua substantia tota stat in voluntate p̄is
vñsus. Quattuor aut infra dat natis iura trientem.

Semissem vero dant natis quinq; vel vltra.

Arbitrium sequitur substantia cetera patris.

Et non immerito. qz ipse eas res elaborauit: ymmo si intestatus de-
cederet. Adhuc anima sua p̄tē suā habebit. Et nota q semissem vel
trientem isti nati debent inter se diuidere: ita q nulla iniuria fiat: ⁊
in his legatis debet consuetudo prouinciarum seruari. Sunt enim
in diuersis regionibus diuersę consuetudines: Est tamen vna con-
suetudo. Qz testator sanus mēte l̄z eger corpore de rebus mobilib⁹
liberis suis scdm suum velle disponit. Res autem immobiles equa-
liter diuidit inter se et suam vxorem: et cunctos liberos suos. Et

*Vide diuersas
consuetudines*

Liber Secundus

est bona consuetudo. Est et alia consuetudo. Que de cunctis rebus suis potest disponere: put vult vnus plus alteri minus. vni hoc. alteri illud licet tamen quod legitimos liberos non debet sine causa exheredare. id est hereditate priuare. vel preterire. Si autem habet puberes filios illorum consensu debet de honestate adesse. Alia item est consuetudo. quod quis de rebus que pueniunt ab auo. vel a patre vel a matre liberis inuitis nihil testamentarij disponere potest. De rebus vero pueritij vel aduenticij put vult disponit. Est et alia mala consuetudo. quod testator languens corpe licet sit sanus mente boneratois et mature deliberatois testamentum facere non possit. Quod est contra omnem iusticiam: quia in testamentis faciendis non requiritur valitudo corporis: sed mentis sanitas et valitudo rationis.

De solenni testamento.

Capitulum. LI.

In solenni testamento debent esse secundum leges septem testes viri honesti qui manibus suis se subscribant. vel sigilla sua appendant. Sed in priuato et in simplici testamento requiruntur tres testes. secundum vero canones duo vel tres: et in hac parte legibus derogatur quod duo vel tres testes in omni testamento sufficiunt. Si autem sunt plures tanto melius honestius et manifestius. Sufficit tamen aliquando in testamento vnum sigillum principis vel ciuitatis per corroboracionem testamenti. Et si sigillum propinquorum possit in testamento haberi et utile et honestum si vero non tunc extraneorum sigilla sufficiunt ad eius firmitatem.

De testibus testamentorum Capitulum. LII.

Quilibet potest esse testis in testamento exceptis illis qui testamentum facere non possunt: ut supra versus Testari nequeunt et etiam exceptis mulieribus: quod propter fragilitatem sexus facilius corumpuntur. et exceptis heredibus quos factum tangit. et qui partes habent in legatis. legatarij vero et fidei commissarij. id est executores testes esse non possunt. quia iure dicuntur esse successores.

Quare fiunt testamenta. Capitulum. LIII.

Testamenta fiunt. ne lites et controuersie de hereditatibus a defuncto relictis post mortem testatoris oriantur: que tamen ut frequenter fiunt: immo quandoque magne inimicie et homicidia ex illis sequuntur. Fiunt etiam testamenta pijs locis propter animarum salutem. Fiunt et uxoribus: propter conjugalem amorem. Fiunt filiis propter naturalem obligationem. Fiunt et propinquis propter sanguinis vnicionem. Fiunt pauperibus propter deum. Fiunt et famulis propter eorum obsequium et cetera.